

KÖNYVTÁRI
TREND/
JELENTÉSEK

2015-2022 / 2023 / II.

MUNKAÜGYI
LÉTSZÁMADATOK
2015-2022

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

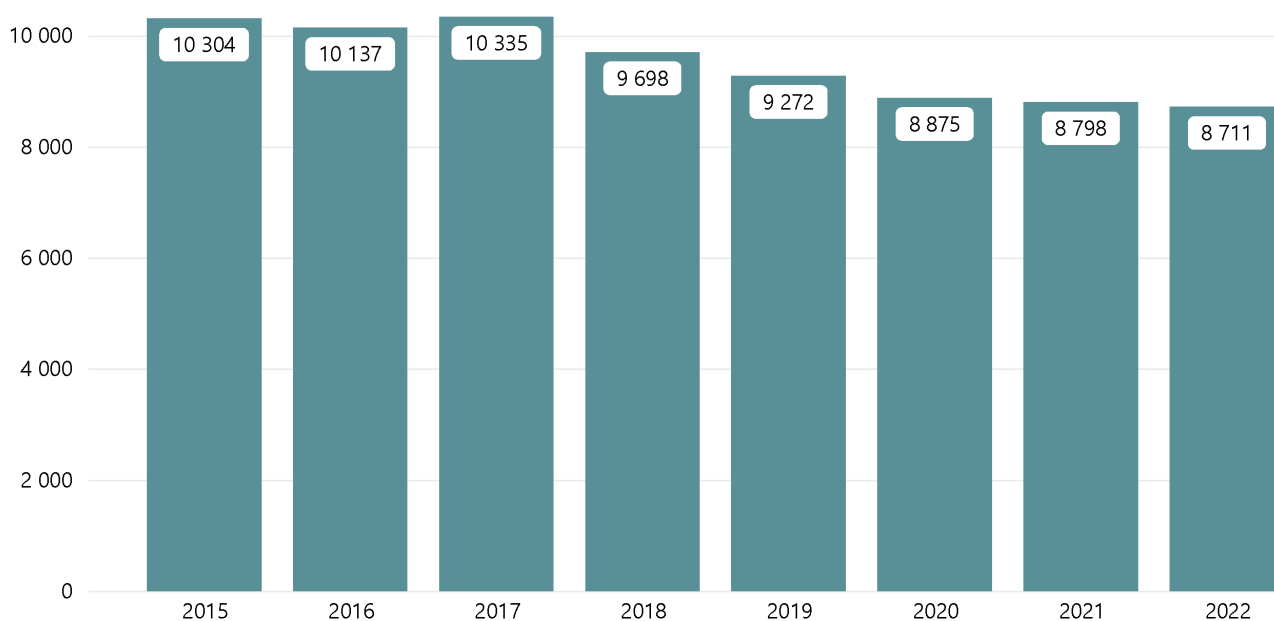
MUNKAÜGYI LÉTSZÁMADATOK

BEMUTATJUK A MAGYARORSZÁGI KÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSI PONTOK MUNKAÜGYI LÉTSZÁMADATAINAK FŐ JELLEMZŐIT.

Az alábbi jelentés az OSAP 1442 adatlapról származó adatok alapján mutatja be az összes működő magyarországi könyvtári szolgáltatási pont munkaügyi létszámadataira vonatkozó főbb jellemzőit a következő kérdéskörök mentén:

1. A könyvtári foglalkoztatottak létszámának alakulása;
2. A könyvtári foglalkoztatottak összlétszáma könyvtártípusok szerinti bontásban;
3. A könyvtári közalkalmazottak létszámának alakulása;
4. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámának alakulása;
5. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámának alakulása könyvtártípusok szerinti bontásban;
6. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámának alakulása;
7. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek arányának alakulása könyvtártípusok szerinti bontásban;
8. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek arányának alakulása foglalkozástípus szerinti bontásban.

A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

1. ábra: A könyvtári foglalkoztatottak létszámának alakulása

1. A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

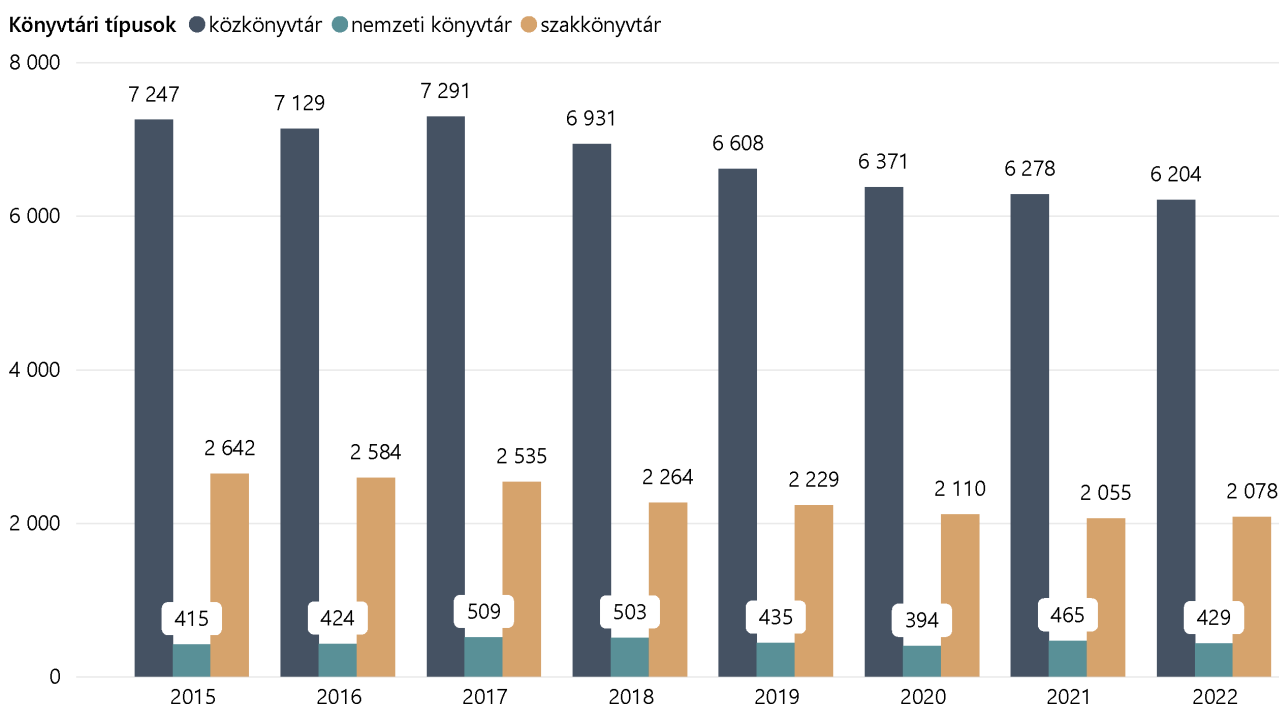
A foglalkoztatottak összlétszáma a 2015 és 2022 közötti időszakban csökkenő tendenciát mutat. A könyvtári foglalkoztatottak összlétszáma 2015-ben 10 304, 2016-ban 10 137, 2017-ben 10 335, 2018-ban 9698, 2019-ben 9272, 2020-ban 8875, 2021-ben 8798 fő, 2022-ben pedig 8711 fő volt (1. ábra). Így összességében a 2022. évben a foglalkoztatottak létszáma 85%-a a 2015. évinek.

2. A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK ÖSSZLÉTSZÁMA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

Könyvtártípusok szerinti bontásban a foglalkoztatottak összlétszáma 2015 és 2022 között változott ugyan, de csupán kismértékben. Tendenciózusan a szakkönyvtárakban dolgozók száma 2015-től, míg a közkönyvtárakban dolgozók száma 2018-tól folyamatosan csökken (előbbi 2015-től 2022-re 21%-kal, utóbbi 14%-kal). A szakkönyvtárakban dolgozók létszáma azonban tavaly már nem csökkent tovább. A nemzeti könyvtárban dolgozók

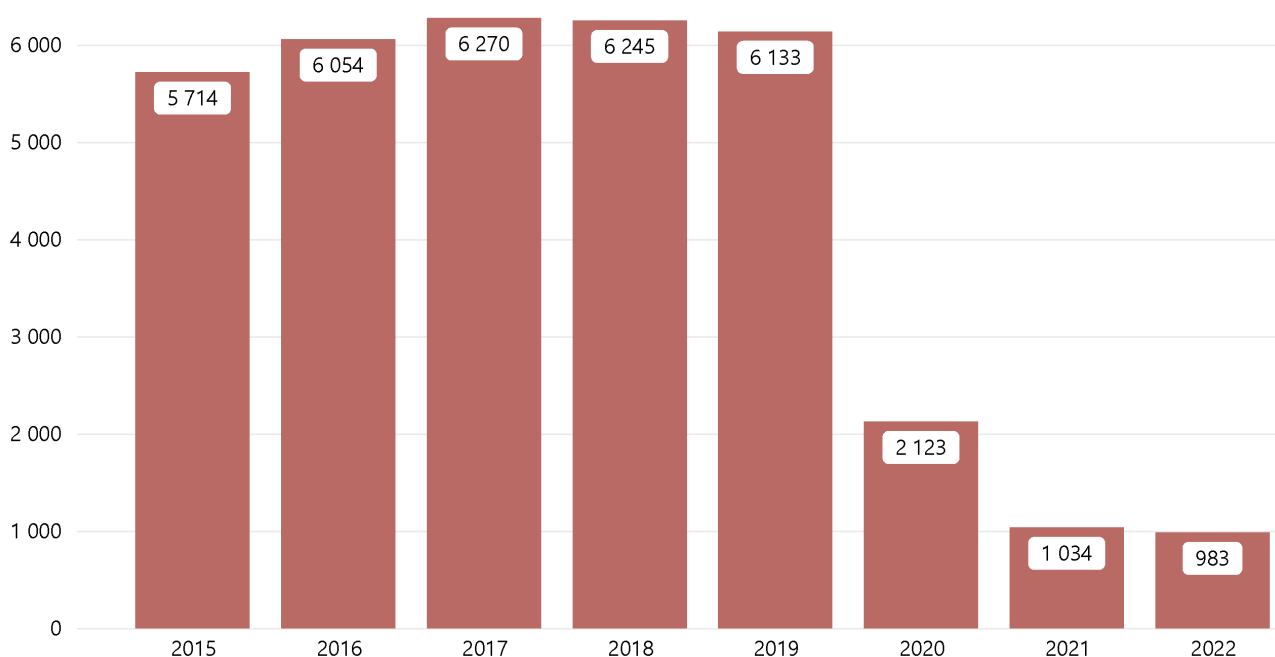
száma jellemzően 400-500 fő között ingadozik, a legtöbbet 2017-ben (509-en), a legkevesebbet 2020-ban (394-en) dolgoztak itt. A vizsgált időszakban az egyes könyvtártípusokban foglalkoztatottak megoszlása (arányai) lényegében nem változott. 2015/2016-ban az összes foglalkoztatott 4%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 26% szakkönyvtárakban és 70% közkönyvtárakban. 2017-ben és 2018-ban a könyvtári szolgáltatási pontokon dolgozók 5%-át a nemzeti könyvtár, 25%-át a szakkönyvtárak, 71%-át pedig a közkönyvtárak foglalkoztatták. 2019-ben a nemzeti könyvtár és a közkönyvtárak által foglalkoztatott munkavállalók száma a korábbi évekhez viszonyítva jobban csökkent, míg a szakkönyvtárak által foglalkoztatott munkavállalók száma érdemben nem változott, így arányuk 1%-kal nőtt ez évben. 2020-ban a foglalkoztatottak 4%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 24%-a szakkönyvtárakban, valamint 72%-a közkönyvtárakban. 2021-ben és 2022-ben a foglalkoztatottak 5%-a dolgozott a nemzeti könyvtárban, 23-24%-a szakkönyvtárakban, valamint 71%-a közkönyvtárakban (2. ábra).

A KÖNYVTÁRI FOGLALKOZTATOTTAK ÖSSZLÉTSZÁMA
KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

2. ábra: A könyvtári foglalkoztatottak összlétszáma könyvtártípusok szerinti bontásban

A KÖNYVTÁRI KÖZALKALMAZOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

3. ábra. A könyvtári közalkalmazottak létszámának alakulása

3. A KÖNYVTÁRI KÖZALKALMAZOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

2015-ben a közalkalmazottak száma 5714, 2016-ban 6054, 2017-ben 6270, 2018-ban 6245, 2019-ben 6133, 2020-ban 2123, 2021-ben 1034, 2022-ben pedig már csupán 983 volt. E csökkenés hátterében az a törvénymódosítás¹ áll, amely szerint 2020. november elsejétől a kulturális szférában dolgozó közalkalmazotti státusza – beleértve a nyilvános könyvtárak alkalmazottait is – munkaviszonyra alakult át. Ennek ellenére azonban a könyvtári szférában a közalkalmazotti foglalkoztatási forma teljes mértékben nem szűnt meg, azonban jelentősen visszaesett: jelenleg már csak a munkavállalók 11,3%-a dolgozik közalkalmazottként (3. ábra).

4. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

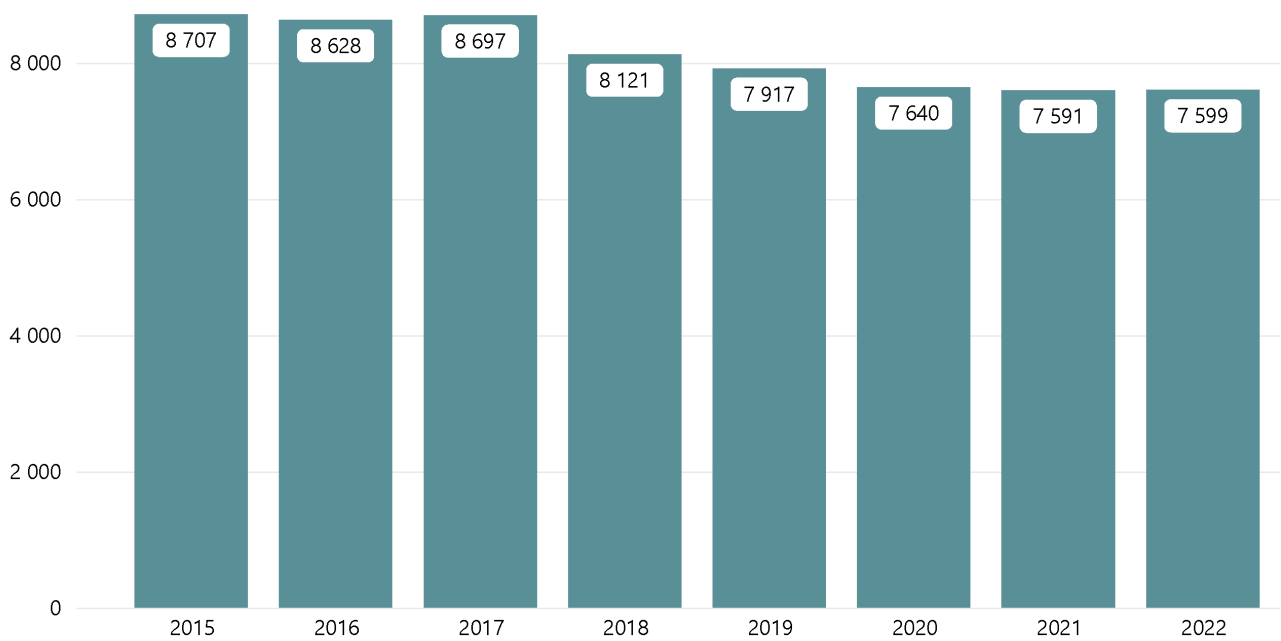
2015 és 2022 között jelentős visszaesés figyelhető meg a szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámában is. 2015-ben ez a száma 8707, 2016-ban 8628, 2017-ben 8697, 2018-ban 8121, 2019-ben 7917, 2020-ban 7640, 2021-ben pedig 7591 volt (4. ábra).

5. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

Könyvtártípusok szerinti bontásban a szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszáma 2015 és 2017 között lényegében nem változott, míg 2018 és 2021 között enyhén, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. 2022-re ez a csökkenés megállt. Arányuk az összlétszámhoz viszonyítva azonban nem változott, sőt, ha kismértékben is, de emelkedett (84%-ról 87%-ra) az elmúlt 7 éves időszakban. 2015-ben a nemzeti könyvtár 344, 2016-ban 351, 2017-ben 432, 2018-ban 419, 2019-ben 350, 2020-ban 330, 2021-ben 389, 2022-ben pedig 353 főt foglalkoztatott valamilyen szakmai munkakörben. A szakkönyvtárak esetében ez a szám 2015-ben és 2016-ban 2388, 2017-ben 2279, 2018-ban és 2019-ben 2067, illetve 2066, 2020-ban 1918, 2021-ben 1876, 2022-ben pedig 1918 fő volt. 2015-ben a közkönyvtárak 5975, 2016-ban 5939, 2017-ben 5986, 2018-ban 5635, 2019-ben 5501, 2020-ban 5392, 2021-ben 5326, 2022-ben pedig 5328 főt alkalmaztak szakmai munkakörökben (5. ábra).

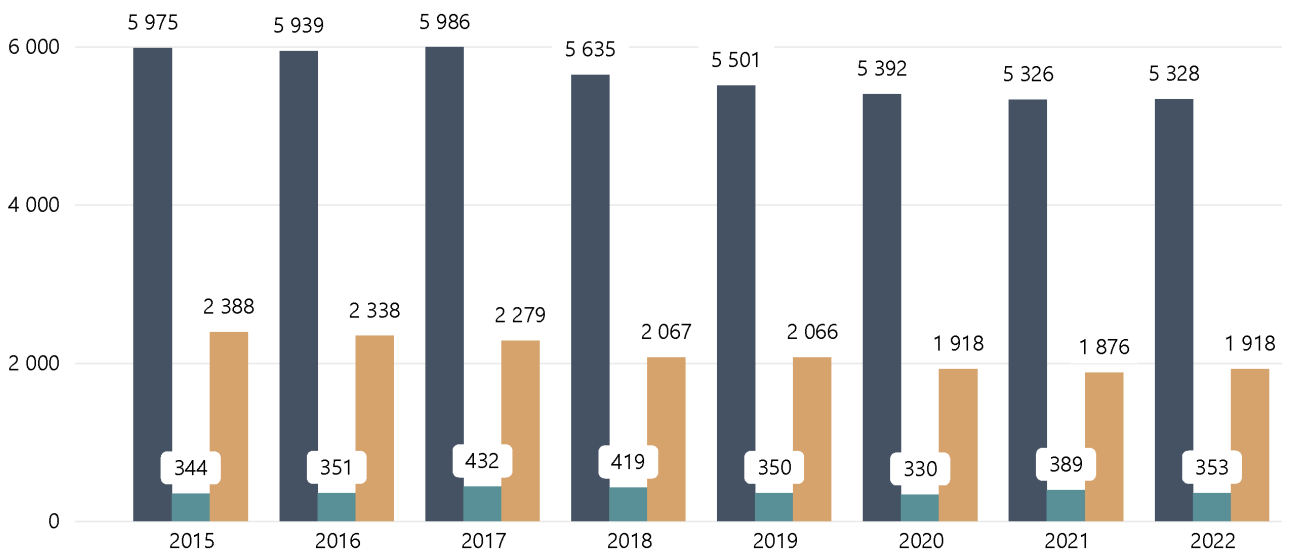
¹ A kulturális intézményekben foglalkoztatottak közalkalmazotti jogviszonyának átalakulásáról, valamint egyes kulturális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi XXXII. törvény: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000032.tv>

A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

4. ábra. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak létszámának alakulása

A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

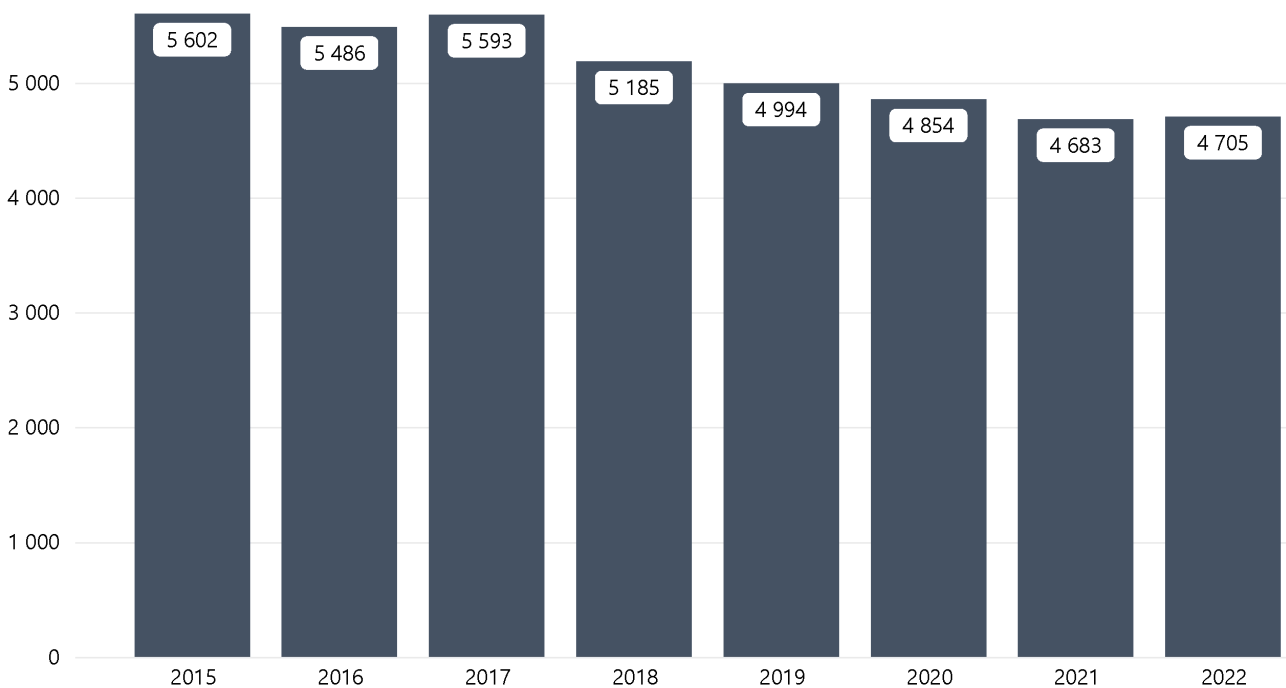
5. ábra. A szakmai munkakörökben foglalkoztatottak száma könyvtártípusok szerinti bontásban

6. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámában 2015 és 2021 között jelentős (16%-os) csökkenés tapasztalható, ám a tendencia 2022-ben megállt. 2015-ben 5602-en, 2016-ban 5486-an, 2017-ben pedig 5593-an

rendelkeztek valamilyen felsőfokú végzettséggel. A korábbi években tapasztalt hozzávetőleges stagnálást követően e jellemző tekintetében a 2018 utáni években 2021-ig markánsabb csökkenés figyelhető meg. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek száma 2018-ban 5185, 2019-ben 4994, 2020-ban 4854, 2021-ben 4683 főre csökkent, majd 2022-ben 4705 főre nőtt (6. ábra).

A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

6. ábra. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámának alakulása

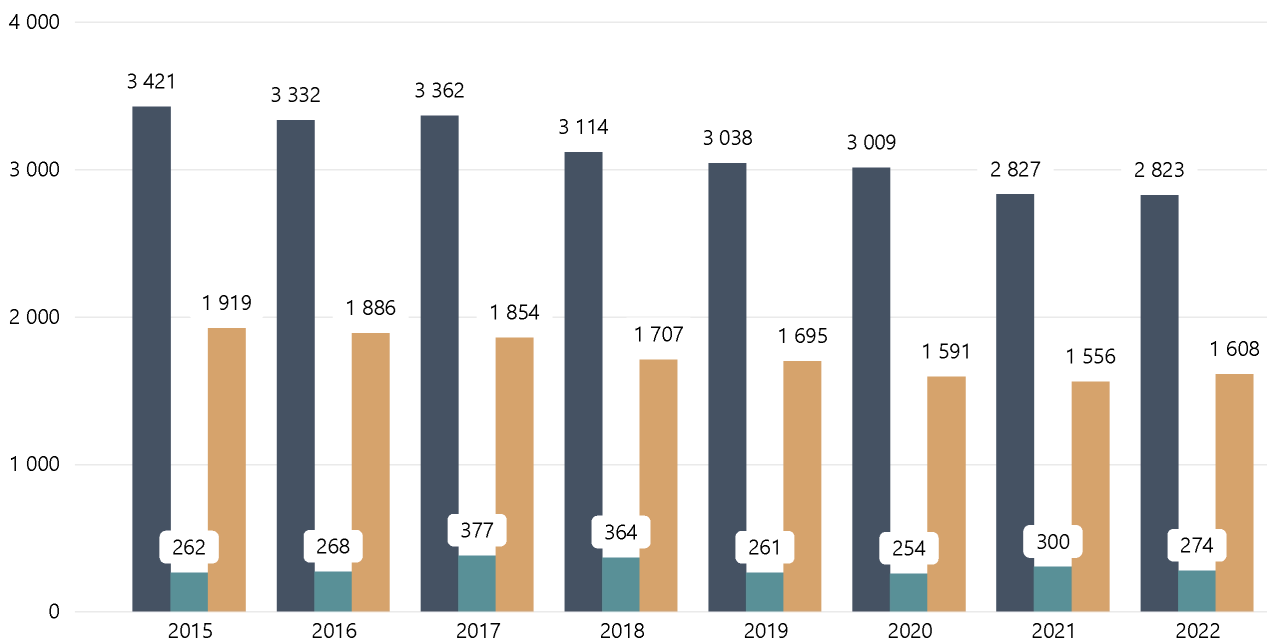
7. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA KÖNYVTÁRTÍPUSOK SZERINTI BONTÁSBAN

A szakmai munkakörökben foglalkoztatott felsőfokú végzettségűek létszámában 2015 és 2022 között jelentős változás nem tapasztalható. A nemzeti könyvtárban szakmai munkakörökben 2015-ben 262, 2016-ban 268, 2017-ben 377, 2018-ban 364,

2019-ben 261, 2020-ban 254, 2021-ben 300, 2022-ben pedig 274 fő rendelkezett felsőfokú végzettséggel. Ez a szám szakkönyvtárak esetében 2015-ben 1919, 2016-ban 1886, 2017-ben 1854, 2018-ban 1707, 2019-ben 1695, 2020-ban 1591, 2021-ben 1556, 2022-ben pedig 1608 fő volt. A közkönyvtárakban szakmai munkakörökben 2015-ben 3421, 2016-ban 3332, 2017-ben 3362, 2018-ban 3114, 2019-ben 3038, 2020-ban 3009, 2021-ben 2827, 2022-ben pedig 2823 fő dolgozott (7. ábra).

A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK LÉTSZÁMÁNAK ALAKULÁSA

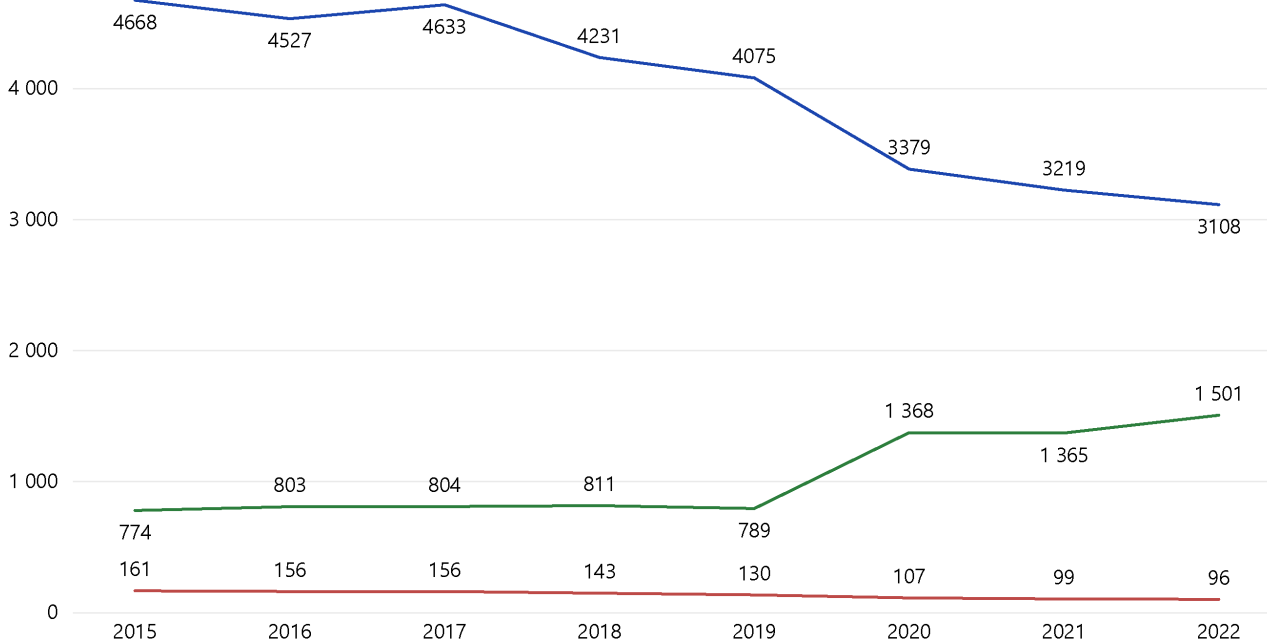
Könyvtári típusok ● közkönyvtár ● nemzeti könyvtár ● szakkönyvtár

7. ábra. A szakmai munkakörökben lévő felsőfokú végzettségűek aránya könyvtártípusok szerinti bontásban

A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FOGLALKOZÁSTÍPUS SZERINTI BONTÁSBAN

● Könyvtáros ● Informatikus, rendszerszervező ● Egyéb

8. ábra. A szakmai munkakörökben foglalkoztatott foglalkozástípus szerinti bontásban

8. A SZAKMAI MUNKAKÖRÖKBEN FOGLALKOZTATOTT FELSŐFOKÚ VÉGZETTSÉGŰEK ARÁNYÁNAK ALAKULÁSA FOGLALKOZÁSTÍPUS SZERINTI BONTÁSBAN

A könyvtárosok száma a 2015 és 2017 közötti időszakban szinte alig változott, 2018-ban azonban jelentős csökkenésnek indult. Emellett 2020-tól megfigyelhető az egyéb felsőfokú végzettséggel rendelkezők térnyerése: számuk 2015-ről 2022-re közel megduplázódott. 2015-ben 4668-an, 2016-ban 4527-en, 2017-ben pedig 4633-an rendelke-

tek felsőfokú könyvtárosi végzettséggel. Ez a szám 2018-ban 4231-re, 2019-ben 4075-re, 2020-ban 3379-re, 2021-ben 3219-re, 2022-ben pedig már 3108-ra csökkent. Az informatikusok, rendszer-szervezők létszáma 2015-ben 161, 2016-ban és 2017-ben 156, 2018-ban 143, 2019-ben 130, 2020-ban 107, 2021-ben pedig 99 volt. Az egyéb felsőfokú végzettséget megkövetelő munkakörökben 2015-ben 774-en, 2016-ban 803-an, 2017-ben 804-en, 2018-ban 811-en, 2019-ben 789-en, 2020-ban 1368-an, 2021-ben 1365-en, 2022-ben pedig már 1501-en dolgoztak (8. ábra).

FELELŐS KIADÓ Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója

KÉSZÍTETTE Havadi Gergő

LEKTORÁLTA Szüts Etele, Erdélyi Károly

OLVASÓSZERKESZTŐ Horváth Barnabás

INFOGRAFIKA Erdélyi Károly

GRAFIKAI TERV ÉS TÖRDELÉS Kóbor Szilvia

ILLUSZTRÁCIÓ freepik

A KÉZIRAT LEZÁRÁSA 2024. január 8.

2015–2022 (2023. évi szám)

ISSN 2939-7499